

ARAŞTIRMA | RESEARCH

Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği - Kısa Formunun Türk Toplum Örneklemindeki Psikometrik Özellikleri

Psychometric Properties of Perth Emotional Reactivity Scale - Short Form in Turkish Community Sample

Gülşah Balaban¹ , Yusuf Bilge¹

Öz

Bu çalışmada Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği'nin kısa formunun Türk toplum örneğinde psikometrik özelliklerinin araştırılması amaçlanmıştır. Örneklem 18-60 yaş aralığında 236 kişiden oluşmaktadır. Ölçek yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Geçerlik çalışması kapsamında Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği – Kısa Form, Duygusal Tepkisellik Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri (depresyon, somatizasyon, anksiyete ve obsesif belirtiler alt ölçekleri) kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda 6 alt bileşen ve 2 üst bileşenden oluşan yapı modelinin ölçeğin yapısına uygun olduğu görülmüştür. Çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre ise somatizasyonu, obsesif belirtileri ve anksiyeteyi en fazla yordayan değişkenin genel negatif tepkisellik, depresyonu en fazla yordayan değişkenin ise genel pozitif tepkisellik olduğu belirlenmiştir. Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği – Kısa Form alt ve bileşik ölçeklerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Güvenirlilik analizleri sonucunda Cronbach Alfa değerleri genel negatif tepkisellik için 0.91, genel pozitif tepkisellik için 0.92, negatif–aktivasyon için 0.76, negatif–yoğunluk için 0.81, negatif–süre için 0.85, pozitif–aktivasyon için 0.79, pozitif–yoğunluk için 0.82, pozitif–süre için 0.83 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği – Kısa Formu'nun Türk toplumu için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği, duygusal tepkisellik, geçerlik, güvenilirlik

Abstract

The aim of this study was to examine the psychometric properties of the short form of the Perth Emotional Reactivity Scale in Turkish community sample. The sample consisted of 236 participants aged between 18-60. The structure of the scale was examined by confirmatory factor analysis. Difficulties in Emotion Regulation Scale – Short Form, Emotional Reactivity Scale and Brief Symptom Inventory (depression, somatization, anxiety and obsessive symptoms subscales) were used for the validity study. As a result of confirmatory factor analysis it was seen that the structure model which has 6 subscale and 2 composite scale was in consistent with the structure of the original scale. Multiple linear regression analysis results indicated that the most predictive variable for somatization, obsessive symptoms and anxiety was general negative reactivity and for depression it was general positive reactivity. No differentiation was found between the subscales and composite scales of Perth Emotional Reactivity Scale – Short Form according to the gender. As a result of reliability analysis the Cronbach's Alpha values were found as 0.91 for general negative reactivity, 0.92 for general positive reactivity, 0.76 for negative-activation, 0.81 for negative-intensity, 0.85 for negative-duration, 0.79 for positive-activation, 0.82 for positive-intensity, 0.83 for positive-duration. As a result it was determined that Perth Emotional Reactivity Scale – Short Form is a valid and reliable scale for Turkish community.

Keywords: Perth Emotional Reactivity Scale, emotional reactivity, validity, reliability

¹ İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul

✉ Gülşah Balaban, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Turkey
sahquant@gmail.com | 0000-0002-2412-4249

Geliş tarihi/Received: 14.08.2021 | Kabul tarihi/Accepted: 31.10.2021 | Çevrimiçi yayın/Published online: 26.12.2021

KLİNİK psikolojide ve psikiyatride, kişiler genellikle negatif duygu düzeyinin yüksek olması, pozitif duygu seviyesinin düşük olması veya duygularla başa çıkma yöntemlerinin yeterli olmaması nedeniyle yardıma ihtiyaç duymaktadırlar (Lane ve Schwartz 1987, Kring ve Bachorowski 1999). Duygu düzenlemenin psikopatolojik araştırmalar ve tedavi yöntemleri için çekirdek süreçlerden biri olduğu görülmektedir (Gross ve John 2003, Srivastava ve ark. 2009). Bu nedenle psikopatoloji ile duygu düzenleme arasındaki ilişki psikiyatri alanında önemli araştırma konularından biri olmuştur (Polivy ve Herman 2002, Joormann ve Gotlib 2010, Miklósi ve ark. 2014, Johnson ve ark. 2016, Nesayan ve ark. 2017) ve bu çalışmalarda daha çok duygu düzenleme stratejilerinin veya dürtü kontrolünün incelendiği görülmektedir. Ancak duygusal deneyimin ve duygu düzenlemenin başlangıç noktası olarak sayılabilecek duygusal tepkiselliğin karakteristik özellikleri ile ilgili alanyazında kısıtlı sayıda çalışma bulunmaktadır (Davidson 1998, Becerra ve Campitelli 2013).

Duygusal tepkilerin araştırıldığı çalışmalarda, genellikle bu tepkilerin ortaya çıkmasında etkili olan motivasyonel ve duygusal süreçlerle ilgili nörobiyolojik yapıların incelendiği görülmektedir (Davidson 1998). Yapılan çalışmalarda prefrontal korteksin nöral bağlantılar yoluyla ve GABAerjik sistem aracılığıyla amigdalanın inhibe olmasında etkili olduğu belirlenmiştir (Quirk ve ark. 2003). Ayrıca medial prefrontal korteks lezyonlarının korku ile ilişkili tepkilerin uzun süre devam etmesine neden olduğu tespit edilmiştir (Morgan ve LeDoux 1995). Buna ek olarak negatif ve pozitif duygusal tepkilerde prefrontal asimetric aktivasyonun etkili olduğu saptanmıştır (Wheeler ve ark. 1993). Bu çalışmalar doğrultusunda Davidson (1998), duygusal tepkilerin özelliklerinin belirlenmesinde üç faktörün etkili olduğunu öne sürmüştür: (a) duygusal tepkinin aktivasyonu için gerekli yeterli düzeyde uyarın olması, bir başka ifadeyle duygusal tepkinin ortaya çıkmasına neden olan uyarının şiddeti; (b) duygusal tepkinin yoğunluğu; (c) duygusal tepkinin süresi. Bu üç faktör (aktivasyon, yoğunluk ve devamlılık süresi) duygusal tepkisellik olarak isimlendirilen yapının bileşenleri olarak kabul edilmektedir. Diğer bir ifadeyle bu bileşenler yardımıyla bir kişinin duygusal tepkisellik düzeyi anlaşılabilir (Davidson 1998, Becerra ve Campitelli 2013).

Duygu düzenlemenin bir parçası olarak tanımlanan duygusal tepkisellik düzeyinin anormal seviyelerde olması psikopatoloji için risk faktörü olmaktadır (Linehan 1993, Rottenberg ve Johnson 2007, Gross ve Jazaieri 2014). Psikoterapide ise genellikle duygu düzenleme becerilerinin öğretilmesi ile beraber duygusal tepkisellik düzeyinin normal seviyeye ulaşması hedeflenmektedir (Britton ve ark. 2012, Feliu-Soler ve ark. 2014). Alanyazında duygusal tepkisellik ile depresyon (Bylsma 2008, Bylsma ve ark. 2011), kaygı bozuklukları (Goldin ve ark. 2009), borderline kişilik bozukluğu (Kuo ve Linelan 2009), yeme bozuklukları (Barnhart ve ark. 2020), bipolar bozukluk (Gruber ve ark. 2011), obsesif kompulsif bozukluk (OKB) (Cougle ve ark. 2013), somatizasyon (McHugh ve ark. 2020), travma sonrası stres bozukluğu (Fonzo ve ark. 2017), intihar amaçlı olmayan kendine zarar verme davranışı (Boyes ve ark. 2020) ve madde kullanım bozukluğu (Kornreich ve ark. 2003) arasındaki ilişkinin ortaya konduğu çalışmalar bulunmaktadır. Ayrıca Seçer ve Ulaş (2020) tarafından COVID-19'un OKB hastaları üzerindeki etkilerinin incelendiği bir çalışmada, duygusal tepkiselliğin OKB belirtilerinin artması ve COVID-19 korkusu arasında aracı rolünün olduğu belirlenmiştir. Alanyazında yer alan bu çalışmalar, duygusal tepkiselliğin değerlendirilmesinin, klinik değerlendirme ve terapötik müdahaleler açısından önemli olduğunu göstermektedir.

Duygusal tepkisellik, laboratuvar ortamında nabız hızı veya deri iletkenliği gibi psikofizyolojik yöntemler kullanılarak değerlendirilebilmektedir (Mauss ve ark. 2005), ancak klinik veya araştırma amaçlı çalışmalarda zaman ve uygulama açısından bu yöntemlerin işlevsel olmadığı söylenebilir. Bu nedenle araştırmacılar tarafından duygusal tepkiselliğin değerlendirilmesine yardımcı olacak öz bildirim ölçekleri geliştirilmiştir. Erken Ergen Mizaç Anketi – Gözden Geçirilmiş Kısa Formu (The Early Adolescent Temperament Questionnaire-EATQ-R) (Capaldi ve Rothbart 1992); Duygulanım Yoğunluğu Ölçeği (Affect Intensity Measure-AIM) (Larsen ve Diener 1987); Duygu Yoğunluğu Ölçeği (Emotion Intensity Scale-EIS) (Bachorowski ve Braaten 1994); Duygusal Tepkisellik Ölçeği (Emotion Reactivity Scale-DTÖ) (Nock ve ark. 2008); Duygusal Tepkisellik, Yoğunluk ve Perseverasyon Ölçeği (Emotional Reactivity, Intensity and Perseveration Scale-ERIPS) (Ripper ve ark. 2018); Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği (Perth Emotional Reactivity Scale-PDTÖ) (Becerra ve ark. 2019) bu ölçeklerden bazılarıdır. Ayrıca temel olarak kişilik özellikleri ile ilişkili tutumların ve davranışların incelenmesi amacıyla geliştirilmiş olan Davranışsal İnhibisyon ve Davranışsal Aktivasyon Sistemleri Ölçeği-DIS/DAS (Behavioral Inhibition and Behavioral Activation Scales-BIS/BAS) (Carver ve White 1994) ölçeğinde yer alan maddelerin de duygusal tepkisellik ile ilişkili olduğu söylenebilir. Ülkemizde DİS/DAS ölçeğinin (Şişman 2012, Bilge 2020) EATQ-R ölçeğinin (Demirpence ve Putnam 2019) ve DTÖ ölçeğinin (Seçer ve ark. 2013) Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır.

Alanyazında yer alan bu ölçekler incelendiğinde DİS/DAS ölçeğinin (Carver ve White 1994) kavramsal modelinin duygusal tepkisellikten ziyade kişilik özellikleri ile ilişkili olduğu söylenebilir. Erken ergenlik döneminde mizaç ve sosyal duygusal işlevselliğin değerlendirildiği EATQ-R ölçeğinde (Capaldi ve Rothbart 1992) negatif ve pozitif duygular ayrı ayrı ele alınmaktadır ve genel olarak kişinin davranışlarının üzerindeki kontrolü değerlendirilmektedir. Ancak EATQ-R'de duygusal tepkiselliğin sadece yoğunluk açısından ele alındığı, sürenin ve aktivasyonun değerlendirme dışında tutulduğunu görülmektedir. AIM ölçeğinde (Larsen ve Diener 1987) ise sadece duygu yoğunluğu ölçülmekte ve duygusal tepkisellik bileşenlerinden aktivasyon ve süre değerlendirme dışında kalmaktadır. EIS ölçeğinde (Bachorowski ve Braaten 1994) AIM ölçeğine benzer şekilde sadece duygu yoğunluğu değerlendirilmektedir. DTÖ ölçeğinde (Nock ve ark. 2008) ise genel olarak negatif duygusal tepkiselliğin ölçüldüğü görülmektedir. Ölçekte yer alan maddelerde, pozitif duygular ayrıca belirtilmemektedir. ERIPS ölçeğinde (Ripper ve ark. 2018) duyguların perseverasyon düzeyleri, aktivasyon ve yoğunluğun belirlenmesi amaçlanmaktadır ancak duygusal tepkisellik bileşenlerinden süre faktörünün değerlendirilmediği görülmektedir. PDTÖ ölçeğinde (Becerra ve ark. 2019) ise alanyazında yer alan diğer ölçeklerden farklı olarak duygusal tepkiselliğin üç alt bileşeni (aktivasyon, yoğunluk ve süre) hem negatif duygular hem pozitif duygular açısından ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

PDTÖ'nün geliştirilmesinde Gross'un (2015) genişletilmiş duygu düzenleme kuramının temel alındığı görülmektedir (Becerra ve ark. 2019). Gross'a göre (2002) duygunun aktive olması, yoğunluğu ve devam süresi duygu düzenlemeyi etkileyen faktörlerdir. Gross (2015), genişletilmiş duygu düzenleme kuramında duygu düzenlemeyi başlatan faktörleri açıklamaya yönelik iç içe geçmiş ve birbirleriyle etkileşim içinde olan değerlendirme mekanizmaları tanımlamaktadır. Bir değerlendirme sonrası açığa çıkan duygu düzenleme bir başka değerlendirmeyi başlatmaktadır ve gelen uyaran

negatif veya pozitif olarak değerlendirilmektedir. Preece (2019), Gross'un genişletilmiş duygu düzenleme modeli temelinde duygunun aktivasyonu, yoğunluğu ve devam süresini duygusal tepkiselliğin bileşenleri olarak ele almıştır. Bu doğrultuda geliştirilmiş olan Perth Duygusal Tepkisellik ölçeği, alanyazında sadece negatif duyguların değerlendirildiği (Nock ve ark. 2008) veya duygusal tepkiselliğin alt bileşenlerinin tamamını ölçme noktasında yetersiz kalan (Larsen ve Diener 1987, Capaldi ve Rothbart 1992, Bachorowski ve Braaten 1994, Nock ve ark. 2008, Ripper ve ark. 2018) diğer ölçeklere alternatif bir ölçek olmaktadır.

Bu doğrultuda çalışmamızda duygusal tepkisellik bileşenlerinin tamamını kapsamı ve aynı zamanda negatif ve pozitif duyguları ayrı ayrı değerlendirmesi açısından klinik araştırmalar ve terapötik müdahaleler için faydalı olacağı düşünülen PDTÖ ölçeğinin kısa formunun (PDTÖ-KF) (Preece ve ark. 2019) Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Örnekleme

Çalışma Eylül 2020- Kasım 2020 tarihleri arasında çevrimiçi yöntemle gerçekleştirilmiş olup örnekleme, İstanbul ilinde yaşayan ve ulaşılabilirlik-elverişlilik ilkesine göre kolay örnekleme yöntemiyle seçilmiş, yaş aralığı 18-60 (31.04 ± 9.21) olan 150'si kadın (%63.6), 86'sı erkek (%36.4) olmak üzere toplam 236 kişiden oluşmaktadır. Katılımcıların 12'si (%5.1) ilköğretim, 90'ı (%38.2) lise ve 134'ü (%56.8) üniversite mezunudur. Örneklemede 134 (%56.8) bekâr, 92 (%39.0) evli ve 5 (%2.1) eşinden ayrılmış ve 5 (%2.1) eşi vefat etmiş kişi bulunmaktadır.

Geçerlik kapsamındaki çalışmalar için ana örneklemden yaş aralığı 18-57 (33.23 ± 8.89) olan 47'si kadın (%45.2), 57'si erkek (%54.8) olmak üzere toplam 104 kişiye PDTÖ-KF ile birlikte Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği – Kısa Form (DDGÖ-16) ve Duygusal Tepkisellik Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri (depresyon, somatizasyon, anksiyete ve obsesif belirtiler alt ölçekleri) uygulanmıştır.

İşlem

PDTÖ-KF'nin Türkçe adaptasyonunu yapmak için Dr. David Preece'den gerekli izin ve ölçekle ilgili bilgiler alındıktan sonra orijinal ölçeğin Türkçe'ye çevirisi İngiliz diline hâkim iki öğretim üyesi tarafından yapılmıştır. Çeviriler incelendikten sonra orijinal ölçek maddelerini en iyi temsil ettiği düşünülen ifadeler seçilmiştir. Türkçeye çevrilen ölçeğin geri çeviri işlemi İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunu bir çevirmene yaptırılmış ve orijinal metinle karşılaştırılarak ölçeğe son şekli verilmiştir.

Yapılan çalışmada, PDTÖ-KF için yakınsak geçerlik, ıraksak geçerlik ve yordama geçerliliği çalışmaları kapsamında KSE'de yer alan Depresyon, Anksiyete, Somatizasyon ve Obsesif Belirtiler alt ölçekleri kullanılmıştır. Çalışma kapsamında, DSM-5'te yer alan tanı kriterleri ile doğrudan bağlantılı olduğu düşünülen KSE alt ölçekleri çalışmaya dahil edilmiş olup, transdiagnostik özelliklere sahip olduğu düşünülen diğer alt ölçekler çalışma dışında tutulmuştur.

Araştırmanın etik onayı için İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 30/09/2020 tarih ve 2020/09 sayılı etik kurul onayı alınmıştır.

Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan çevrimiçi ölçek formları ile Google forms üzerinden oluşturulan linkler aracılığı ile toplanmıştır. Çalışmada katılımcılara gönüllülük esasına ve ulaşılabilirlik elverişlilik ilkesine göre kolay örnekleme yöntemi ile ulaşılmıştır. Çevrimiçi formda katılımcılara istedikleri zaman çalışmayı sonlandırabileceklerine dair bilgi verilmiş ve verilerin bilimsel çalışma için kullanılacağı belirtilerek onam alınmıştır. Çalışmada anketler tek ekrandan oluşmuştur, toplamda 104 sorunun yer aldığı anketler ortalama 15 dakikada doldurulmaktadır. Çalışmada katılımcılara herhangi bir ücret veya hediye verilmemiştir. Çalışmada anketlerdeki her sorunun doldurulması zorunlu kılınmıştır, ayrıca katılımcılara geriye dönme ve yanıtlarını değiştirme imkanı sunulmuştur. Aynı IP'den birden fazla giriş kabul edilmemiş ve aynı IP adresi üzerinden anketlerin tekrar doldurulmasına izin verilmemiştir. Çalışmada anketler uygulayıcıların çevresindeki kişilere mesaj yoluyla iletilmiştir. Başka medya alanlarında tanıtım yapılmamıştır ya da reklam verilmemiştir. Katılımcılar aşağıda yer alan mesajla çalışmaya davet edilmiştir:

“Bu çalışma, psikoloji alanında yapılan bilimsel bir araştırma için veri toplamayı amaçlamaktadır. Çalışmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırmada sizden kimlik belirleyici herhangi bir bilgi istenmemektedir. Cevaplarınız 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca tamamen gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilerek elde edilecek bilgiler bilimsel yayınlar kapsamında kullanılacaktır. Ölçekler, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek soruları içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz ölçekleri cevaplamayı bırakıp çalışmayı sonlandırmakta serbestsiniz. Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.”

Literatürde örneklem büyüklüğünün belirlenmesi konusunda genel olarak ölçekte bulunan madde sayısının beş katı katılımcının çalışmaya dahil edilmesi yeterli bulunmaktadır ancak bu oranın onda bir olmasının faktör analizinde güvenilir sonuçlar elde etme noktasında yararlı olacağı belirtilmektedir (Tinsley ve Tinsley 1987). Ölçekte 18 madde bulunması nedeniyle çalışmaya en az 180 katılımcının alınması amaçlanmıştır. Çalışmaya dahil edilme ölçütü, katılımcıların 18 yaşından büyük olması olarak belirlenmiştir. Çalışmamıza toplam 244 kişi katılmış ancak 18 yaşından küçük olduğu tespit edilen 8 kişinin çıkarılması sonucu toplam 236 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma sonrası Gpower programı (Erdfelder ve ark. 1996) kullanılarak, anlamlılık düzeyi 0.05 ve etki büyüklüğü 0.3 olacak şekilde (Cohen 1992) gerçekleştirilen istatistiksel güç analizi sonucunda çalışmanın istatistiksel gücü 0.92 olarak saptanmıştır.

Veri toplama araçları

Demografik bilgi formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formunda, katılımcıların yaş, cinsiyet ve eğitime ilişkin sosyo-demografik özellikleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Yaş bilgisi için formda yaş aralığı seçenekleri tanımlanmamış, katılımcının öz-bildirimi doğrultusunda değerlendirmeye alınmıştır. Cinsiyet için kadın ve erkek olmak üzere iki seçenek; eğitim için ilköğretim, lise ve üniversite olarak üç seçenek sunulmuştur.

Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği Kısa Form (PDTÖ-KF)

Preece ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilen ölçek, 30 maddelik Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği'nin kısaltılması ile oluşturulmuştur. 18 maddeden oluşan ölçek, 5'li

Likert tipindedir (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=tamamen katılıyorum). Ölçekte duygusal tepkiler aktivasyon, yoğunluk ve süre olmak üzere üç alt boyutta incelenmektedir. Aynı zamanda duygular pozitif ve negatif olarak ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Ölçekte pozitif-aktivasyon, pozitif-yoğunluk, pozitif-süre, negatif-aktivasyon, negatif-yoğunluk, negatif-süre olmak üzere toplam altı alt ölçek bulunmaktadır. Ölçekte pozitif ve negatif duygusal tepkiler, genel pozitif tepkisellik ve genel negatif tepkisellik olmak üzere iki üst düzey boyutta ayrıca ele alınmaktadır. Yapılan analizlerde Cronbach Alfa değerleri genel negatif tepkisellik için 0.91, genel pozitif tepkisellik için 0.92, negatif-aktivasyon için 0.76, negatif-yoğunluk için 0.81, negatif-süre için 0.85, pozitif-aktivasyon için 0.79, pozitif-yoğunluk için 0.82, pozitif-süre için 0.83 olarak hesaplanmıştır. Tüm bileşik ve alt ölçekler için, daha yüksek puanlar o alanda daha yüksek reaktivite seviyelerini göstermektedir; başka bir deyişle, duyguların daha kolay / hızlı bir şekilde aktive olduğu, daha yoğun ve daha uzun sürdüğü anlamına gelmektedir.

Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği – Kısa Form (DDGÖ-16)

Bjureberg ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen ölçek, 16 maddeden oluşmaktadır. Türkçe adaptasyonu Yiğit ve Guzey Yiğit (2019) tarafından yapılan ölçek, 5'li Likert tipinde (0=hemen hemen hiç, 4=hemen hemen her zaman) olup; açıklık, amaçlar, dürtü, stratejiler ve kabul etmeme olmak üzere beş alt ölçeğe sahiptir. Ölçeğin değerlendirilmesinde toplam puan da kullanılmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar duygu düzenleme güçlüğüne fazla olduğunun işareti olarak kabul edilmektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.92 olarak hesaplanmıştır. Çalışmamızda ise DDGÖ-16 için Cronbach Alfa katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Duygusal Tepkisellik Ölçeği

Nock ve arkadaşları (2008) tarafından geliştirilen ölçekte duygusal tepkiselliğin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ölçek 4'lü Likert tipinde (1=hiç katılmıyorum, 4=tamamen katılıyorum) olup toplam 17 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte hassasiyet, tepkisellik ve dayanıklılık olmak üzere üç alt boyut bulunmaktadır. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Seçer ve arkadaşları (2013) tarafından yapılmıştır. Nock ve arkadaşları (2008) tarafından yapılan çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.94 olarak hesaplanmıştır. Türkçe adaptasyon çalışmasında iç tutarlılık katsayısı ölçek geneli için 0.82, hassasiyet alt boyutu için 0.82, tepkisellik alt boyutu için 0.76 ve dayanıklılık alt boyutu için 0.71 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda ise Cronbach Alfa değerleri ölçek geneli için 0.89, hassasiyet alt boyutu için 0.81, dayanıklılık alt boyutu için 0.56 ve tepkisellik alt boyutu için 0.85 olarak saptanmıştır (Tablo 1).

Kısa Semptom Envanteri

Derogatis (1992) tarafından geliştirilen Kısa Semptom Envanteri (KSE), SCL-90 Semptom Belirleme Listesi'nin kısaltılması ile oluşturulmuştur. Toplam 53 maddeden oluşan ölçek 5'li Likert tipinde (0=Hiç, 4=Çok fazla) olup, toplam 9 alt ölçek (obsesif belirtiler, paranoid düşünceler, hostilite, anksiyete, psikotizm, somatizasyon, kişilerarası ilişkiler, depresyon, fobik anksiyete) ve 3 global indeksten oluşmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesinde toplam puan üzerinden de değerlendirilme yapılabilmektedir. Ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması Şahin ve Durak (1994) tarafından

gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları, alt ölçekler için 0.64 ve 0.81 arasında değişmektedir. Çalışmamızda KSE alt ölçeklerinden somatizasyon, obsesif belirtiler, depresyon ve anksiyete alt boyutları değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmamızda yapılan analizler sonucunda Cronbach Alfa değerleri somatizasyon için 0.78, obsesif belirtiler için 0.80, depresyon için 0.87 ve anksiyete için 0.80 olarak hesaplanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçekleri (s=236) ile KSE, DDGÖ-16 ve DTÖ (s=104) alt ölçek ortalamaları, standart sapmaları, güvenirlik katsayıları, basıklık ve çarpıklık değerleri

PDTÖ-KF alt ölçekleri	Ort.±Ss	α	Skewness	SH	Kurtosis	SH
Negatif-aktivasyon	10.25±3.01	0.67	-0.364	0.158	-0.588	0.316
Negatif-yoğunluk	10.90±3.24	0.82	-0.688	0.158	-0.212	0.316
Negatif-süre	9.28±3.36	0.77	-0.251	0.158	-0.924	0.316
Pozitif-aktivasyon	12.22±2.25	0.60	-0.947	0.158	0.941	0.316
Pozitif-yoğunluk	12.12±2.41	0.69	-1.192	0.158	1.618	0.316
Pozitif-süre	11.07±2.58	0.71	-0.555	0.158	-0.127	0.316
PDTÖ-KF bileşik ölçekleri	Ort.±Ss	α	Skewness	SH	Kurtosis	SH
Genel Negatif Tepkisellik	30.43±8.55	0.89	-0.402	0.158	-0.630	0.316
Genel Pozitif Tepkisellik	35.42±6.20	0.84	-0.855	0.158	0.893	0.316
Kısa Semptom Envanteri	Ort.±Ss	α	Skewness	SH	Kurtosis	SH
Somatizasyon	2.70±3.36	0.78	1.437	0.237	1.658	0.469
Obsesif Belirtiler	5.75±4.33	0.80	0.792	0.237	0.276	0.469
Depresyon	5.72±5.09	0.87	1.337	0.237	1.405	0.469
Anksiyete	4.64±3.91	0.80	1.159	0.237	1.214	0.469
Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği	17.38±13.35	0.96	1.045	0.237	0.679	0.469
Duygusal Tepkisellik Ölçeği	Ort.±Ss	α	Skewness	SH	Kurtosis	SH
DTÖ-hassasiyet	14.04±2.77	0.81	0.373	0.237	-0.710	0.469
DTÖ-dayanıklılık	12.54±2.30	0.56	0.275	0.237	-0.008	0.469
DTÖ-tepkisellik	14.95±4.27	0.85	0.040	0.237	-0.401	0.469
DTÖ toplam	41.53±8.13	0.89	0.411	0.237	-0.662	0.469

DDGÖ: Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği; DTÖ: Duygusal Tepkisellik Ölçeği; KSE: Kısa Semptom Envanteri; Genel Negatif Tepkisellik=N-aktivasyon+N-yoğunluk+N-süre; Genel Pozitif Tepkisellik=P-aktivasyon+P-yoğunluk+P-süre; Ort: Ortalama; PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form; Ss: Standart sapma; SH: Standart hata

İstatistiksel analiz

İstatistiksel analizler için SPSS v25.0 ve AMOS v25.0 programları kullanılmıştır. Ölçek adaptasyon çalışmalarında orijinal çalışmada yer alan modelin hedef kültüre uygunluğunun belirlenmesi amacıyla, açımlayıcı faktör analizi (AFA) yerine doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılması uygundur (Çokluk ve ark. 2010, Seçer 2015). Bu nedenle çalışmamızda PDTÖ-KF'nin orijinal çalışmada yer alan faktör yapılarının Türk kültürüne uygunluğu doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir. Yapılan analizde ölçek modelinin ve önerilen teorinin verilere uygunluğunun en temel göstergesi kabul edilen (Hooper ve ark. 2008) mutlak uyum indeksleri hesaplanmıştır. Ölçekte bulunan faktörlerin verilere uygunluğunu belirlemek amacıyla χ^2/df nin (ki kare değerinin serbestlik derecesine oranı) kabul edilebilir oran olan 3'ten küçük; RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation-Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü) değerinin 0.08'den küçük; uyum iyiliği indekslerinden CFI (Comparative Fit Index – Karşılaştırmalı Uyum İndeksi) ve TLI (Tucker Lewis İndeksi) için kabul edilebilir uyum değeri olan 0.90'dan büyük (Şimşek 2007) olup olmadıkları doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir.

Yakınsak geçerlik analizi için PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçekleri ile DTÖ ve DDGÖ-16 arasındaki korelasyonu belirlemek amacıyla ve PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçekleri arasındaki korelasyon değerlerini incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayı analizi yapılmıştır. Ayrışma/İraksak geçerlik için PDTÖ-KF alt ölçekleri ve psikolojik belirtilerin değerlendirildiği KSE alt ölçekleri faktör analizi ile incelenmiştir. Yordama geçerliği kapsamında PDTÖ-KF alt ölçeklerinin KSE alt ölçeklerinden somatizasyon, obsesif belirtiler, depresyon ve anksiyeteyi yordama düzeylerinin belirlenmesi için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Güvenirlik analizi kapsamında iç tutarlılık için PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçeklerinin Cronbach Alfa değerleri ve iki yarım test güvenirlik analizi için Gutmann İki Yarı Katsayısı değerleri hesaplanmıştır. Aynı zamanda geçerlik çalışmaları için kullanılan DTÖ, DDGÖ-16 ve KSE alt ölçeklerinin güvenirlüklerini değerlendirmek amacıyla bu alt ölçeklere ait Cronbach Alfa değerleri de hesaplanmıştır. PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçek ortalama puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız örneklem t-testi analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Bulgular

PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçek ortalama puanları cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmış ve tüm t testi analizleri sonucunda kadın ve erkek gruplar arasında anlamlı derecede bir fark olmadığı görülmüştür. PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçekleri ile yakınsak ve yordayıcı geçerlik için uygulanan DDGÖ-16, DTÖ ve KSE alt ölçeklerinin ortalama puanlarının çalışmamızdaki güvenirlük katsayıları, çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 1'de sunulmuştur. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında olması ilgili ölçeklerde yer alan verilerin normal dağılıma sahip olduğuna kanıt olarak kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell 2013).

Geçerlik bulguları

Doğrulatory faktör analizi

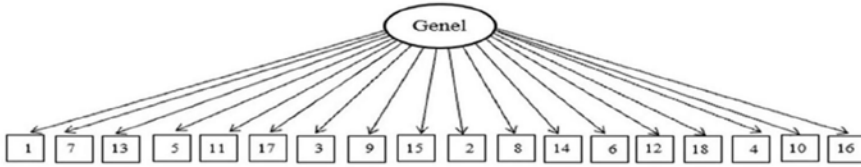
Doğrulatory faktör analizinde orijinal çalışmada önerilen dört model sınanmıştır (Şekil 1, Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4). Buna göre model 1'de ölçekte bulunan bütün maddeler genel duygusal tepkisellik olarak tek faktörlü yapı modeli ile değerlendirilmiştir. Model 2'de ölçekte yer alan maddeler genel pozitif tepkisellik ve genel negatif tepkisellik olmak üzere 2 faktörlü ilişkili bir yapı modeli ile sınanmıştır. Model 3'te ölçeğin alt boyutları (pozitif-aktivasyon, pozitif-yoğunluk, pozitif-süre, negatif-aktivasyon, negatif-yoğunluk, negatif-süre) 6 faktörlü ilişkili bir yapı modeli ile değerlendirilmiştir. Model 4'de ise altı alt boyutun (pozitif-aktivasyon, pozitif-yoğunluk, pozitif-süre, negatif-aktivasyon, negatif-yoğunluk, negatif-süre) ve iki üst düzey genel boyutun (genel pozitif tepkisellik, genel negatif tepkisellik) yer aldığı 6 faktörlü üst düzey yapı modeli sınanmıştır. Yapılan analizler sonucunda uyum iyiliği indeksleri (χ^2/ sd , CFI, TLI, RMSEA, sRMR ve AIC) sonuçlarına göre model 3'te sunulan 6 faktörlü ilişkili yapı modelinin elde edilen verilere en uygun model olduğu; model 4'de sunulan 6 faktörlü üst düzey modelin ise TLI ve sRMR değerleri hariç diğer uyum iyiliği indekslerinin kabul edilebilir sınırlarda olduğu görülmüştür. Ölçeğin kuramsal temeli ve orijinal ölçeğin yapı modeli dikkate alınarak modifikasyon işlemleri Model 4 üzerinden gerçekleştirilmiştir. Buna göre madde1-madde13, madde5-madde17 ve madde8-madde10 arasında yapılan modifikasyonlar

sonrası modelin kabul edilebilir değerlere ulaştığı tespit edilmiştir. Tek faktörlü (model 1) ve ilişkili iki faktörlü (model 2) yapı modellerinin ise uyum iyiliği indeksleri sonuçlarının kabul edilebilir sınır değerlere (Şimşek 2007) sahip olmadığı belirlenmiştir (Tablo 2).

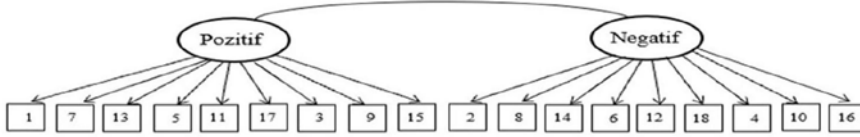
Tablo 2. PDTÖ-KF için önerilen modellerin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uyum iyiliği indeksleri sonuçları

	Kabul edilebilir değer*	Model-1	Model-2	Model-3	Model-4	Model-4 (modifikasyon)
X ²	-	895.98**	328.43**	251.67**	299.73**	248.74**
sd	-	135	134	120	128	125
X ² /sd	≤5	6.64	2.45	2.10	2.34	1.99
CFI	>0.90	0.54	0.88	0.92	0.90	0.93
TLI	>0.90	0.48	0.87	0.90	0.88	0.91
RMSEA	≤0.08	0.16	0.08	0.07	0.08	0.07
CI (%90)	-	(0.145-0.165)	(0.068-0.089)	(0.056-0.080)	(0.064-0.087)	(0.053-0.077)
sRMR	≤0.08	0.19	0.09	0.07	0.09	0.08
AIC	-	967.98	402.43	353.67	385.73	340.74

*Şimşek 2007; ** $p < 0.001$; AIC: Akaike bilgi kriteri; CFI: Karşılaştırmalı uyum indeksi; PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form; RMSEA: Yaklaşık hataların ortalama karekökü; sRMR: Standartlaştırılmış ortalama hataların karekökü; sd=serbestlik derecesi; TLI: Tucker Lewis İndeksi; χ^2 =ki kare

Şekil 1. Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği – Kısa Form için tüm maddelerin "Genel Duygusal Tepkisellik" olarak birlikte değerlendirildiği tek faktörlü model (Model 1)

Şekil 2. Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği – Kısa Form için tüm maddelerin "Genel Pozitif Tepkisellik" ve "Genel Negatif Tepkisellik" olarak değerlendirildiği ilişkili 2 faktörlü model (Model 2)

Negatif: genel negatif tepkisellik; Pozitif: genel pozitif tepkisellik

Yakınsak geçerlik bulguları

Yakınsak geçerlik çalışması kapsamında yapılan korelasyon analizleri sonucunda PDTÖ-KF'deki pozitif duygusal tepkiselliğin ölçüldüğü alt ve bileşik ölçekler ile DDGÖ-16 (-0.29 ile -0.44 arasında, $p < 0.01$), DTÖ tepkisellik alt ölçeği (-0.20 ile -0.25 arasında, $p < 0.05$), KSE-Somatizasyon (-0.23 ile -0.33 arasında, $p < 0.01$), KSE-Obsesif Belirtiler (-0.22 ile -0.29 arasında, $p < 0.05$), KSE-Depresyon (-0.35 ile -0.52 arasında, $p < 0.01$), KSE-Anksiyete (-0.25 ile -0.30 arasında, $p < 0.01$) arasında negatif yönlü korelasyon olduğu tespit edilmiştir. PDTÖ-KF negatif duygusal tepkisellik alt ve bileşik ölçekleri ile

DDGÖ-16 (0.37 ile 0.55 arasında, $p<0.01$), DTÖ alt ölçekleri ve toplam puanı (0.54 ile 0.78 arasında, $p<0.01$), KSE-Somatizasyon (0.27 ile 0.33 arasında, $p<0.01$), KSE-Obsesif Belirtiler (0.23 ile 0.32 arasında, $p<0.01$), KSE-Depresyon (0.27 ile 0.34 arasında, $p<0.01$), KSE-Anksiyete (0.35 ile 0.46 arasında, $p<0.01$) pozitif yönlü korelasyon olduğu saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçeklerinin Guttman iki yarım test güvenilirlik değerleri ile Duygu Dzenleme Güçlüğü Ölçeği, Duygusal Tepkisellik Ölçeği ve Kısa Semptom Envanteri alt ölçekleri (s=104) arasındaki korelasyon katsayıları

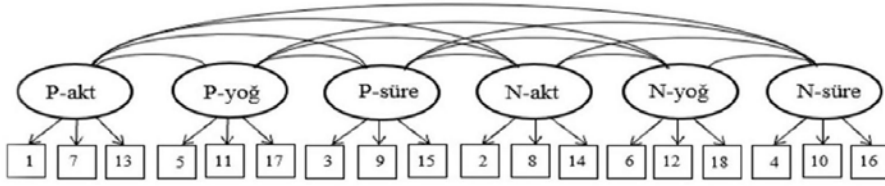
	Gut- mann	DDGÖ	DTÖh	DTÖd	DTÖt	DTÖ	Som	Obs	Dep	Anks
N- aktivas- yon	0.64	0.37**	0.72**	0.63**	0.62**	0.75**	0.32**	0.27**	0.29**	0.37**
N- yoğunluk	0.75	0.40**	0.55**	0.54**	0.58**	0.64**	0.27**	0.23*	0.27**	0.35**
N- süre	0.71	0.55**	0.55**	0.58**	0.64**	0.69**	0.31**	0.32**	0.34**	0.46**
P- aktivas- yon	0.62	-0.29**	0.05	0.07	-0.20*	-0.07	-0.23*	-0.23*	-0.35**	-0.26**
P- yoğunluk	0.73	-0.45**	-0.01	-0.07	-0.25*	-0.15	-0.28**	-0.22*	-0.44**	-0.25**
P- süre	0.66	-0.38**	-0.03	-0.05	-0.23*	-0.15	-0.33**	-0.27**	-0.52**	-0.26**
GNT	0.84	0.51**	0.68**	0.68**	0.70**	0.78**	0.34**	0.31**	0.34**	0.45**
GPT	0.87	-0.44**	0.00	-0.02	-0.27**	-0.15	-0.33**	-0.29**	-0.51**	-0.30**

* $p<0.05$; ** $p<0.01$; Anks: Anksiyete; Dep: Depresyon; DDGÖ: Duygu Dzenleme Güçlüğü Ölçeği; DTÖ: Duygusal Tepkisellik Ölçeği; DTÖd: Duygusal Tepkisellik Ölçeği dayanıklılık; DTÖh: Duygusal Tepkisellik Ölçeği hassasiyet; DTÖt: Duygusal Tepkisellik Ölçeği tepkisellik; Gutmann: Guttman iki yarım test güvenilirlik değerleri; GNT: Genel Negatif Tepkisellik; GPT: Genel Pozitif Tepkisellik; N: negatif; Obs: Obsesif belirtiler; P: Pozitif; Som: Somatizasyon; PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form

Tablo 4. PDTÖ-KF alt ölçekleri ve KSE alt ölçekleri ortak varyans değerleri ve faktör yükleri

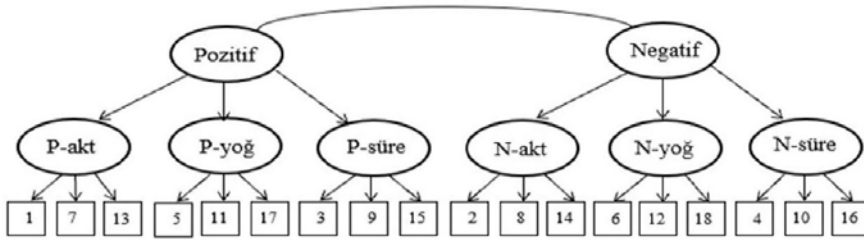
	Ortak Varyans Değerleri	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3
Anksiyete	0.787	0.913		
Obsesif Belirtiler	0.808	0.885		
Somatizasyon	0.761	0.844		
Depresyon	0.765	0.796		
Negatif yoğunluk	0.739		0.882	
Negatif aktivasyon	0.676		0.868	
Negatif süre	0.768		0.836	
Pozitif aktivasyon	0.809			0.868
Pozitif yoğunluk	0.810			0.843
Pozitif süre	0.920			0.790

KSE: Kısa Semptom Envanteri; PDTÖ-KF: Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği-Kısa Form

Şekil 3. Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği – Kısa Form için tüm maddelerin “Pozitif-aktivasyon, Pozitif-yoğunluk, Pozitif-süre, Negatif-aktivasyon, Negatif-yoğunluk, Negatif-süre” olarak değerlendirildiği ilişkili 6 faktörlü model (Model 3)

N-akt: negatif-aktivasyon; N-yoğ: negatif-yoğunluk; N-süre: negatif-süre; P-akt: pozitif-aktivasyon; P-yoğ: pozitif-yoğunluk; P-süre: pozitif-süre

Şekil 4. Perth Duygusal Tepkisellik Ölçeği – Kısa Form için tüm maddelerin “Pozitif-aktivasyon, Pozitif-yoğunluk, Pozitif-süre, Negatif-aktivasyon, Negatif-yoğunluk, Negatif-süre” ve ayrıca “Genel Pozitif Tepkisellik” ve “Genel Negatif Tepkisellik” olarak değerlendirildiği 6 faktörlü üst-düzyer model (Model 4)

Negatif: genel negatif tepkisellik; N-akt: negatif-aktivasyon; N-yoğ: negatif-yoğunluk; N-süre: negatif-süre; Pozitif: genel pozitif tepkisellik; P-akt: pozitif-aktivasyon; P-yoğ: pozitif-yoğunluk; P-süre: pozitif-süre

Ayrışma/İraksak geçerlik bulguları

Ayrışma/İraksak geçerlik için PDTÖ alt ölçekleri ve KSE alt ölçekleri faktör analizi ile incelenmiştir. PDTÖ-KF ve KSE alt ölçeklerine ait verilerin faktör analizi için uygunluğunun belirlenmesi amacıyla yapılan analizde, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0.77 (iyi) ve Bartlett testi sonucu $X^2(45) = 664.84$, $p < 0.001$ olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar PDTÖ-KF ve KSE alt ölçeklerinin faktör analizi için uygunluğunu göstermektedir. Yapılan analizde KSE alt ölçeklerinin, PDTÖ-KF negatif duygusal tepkisellik alt ölçeklerinin ve PDTÖ-KF pozitif duygusal tepkisellik alt ölçeklerinin üç ayrı faktöre yüklendikleri görülmüştür. Sonuç olarak toplam varyansın %78.42'sini açıklayan özdeğeri 1'in üzerinde üç faktörlü bir yapı (KSE alt ölçekler %44.18, PDTÖ-KF negatif duygusal tepkisellik %21.42, PDTÖ-KF pozitif duygusal tepkisellik %12.82) elde edilmiştir (Tablo 4).

Yordama geçerliği bulguları

Yordama geçerliği kapsamında, DFA analizi sonuçlarına göre doğrulanmış olan model-3 ve model-4'e göre PDTÖ alt ve bileşik ölçeklerinin somatizasyon, obsesif belirtiler, depresyon ve anksiyeteyi yordama düzeylerini belirlemek amacıyla regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre Model-3'te yer alan alt ölçeklerden pozitif süre ve negatif süre değişkenlerinin somatizasyonu %19 ($F(2,101) = 12.120$), obsesif belirtileri %16 ($F(2,101) = 9.893$), depresyonu %36 ($F(2,101) = 28.721$), anksiyeteyi %26

($F(2,101) = 17.678$) yordadığı tespit edilmiştir. Model-4'te yer alan GNT ve GPT değişkenlerinin ise somatizasyonu %21($F(2,101) = 13.643$), obsesif belirtileri %21 ($F(2,101) = 9.953$), depresyonu %36 ($F(2,101) = 28.084$) ve anksiyeteyi %27 ($F(2,101) = 18.927$) yordadığı saptanmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Model 4'e göre psikolojik belirtilerin yordayıcılarına yönelik regresyon analizi sonuçları

Yordanan Değişkenler	Yordayıcı Değişkenler	B	SH	Beta	t	R ²	F	ΔR ²
Somatizasyon	Sabit (a)	-5.640	2.203		2.560*		13.643**	0.21
	GNT	0.127	0.035	0.319	3.604**	0.12		
	GPT	-0.181	0.052	-0.310	-3.503**	0.09		
Obsesif Belirtiler	Sabit (a)	8.702	2.924		2.976*		9.953**	0.21
	GNT	0.148	0.047	0.289	3.174**	0.10		
	GPT	-0.199	0.069	-0.264	-2.891**	0.07		
Depresyon	Sabit (a)	16.210	3.016		5.374**		28.084**	0.36
	GPT	-0.436	0.071	-0.492	-6.147**	0.27		
	GNT	0.184	0.048	0.305	3.819**	0.09		
Anksiyete	Sabit (a)	5.634	2.467		2.284*		18.927**	0.27
	GNT	0.198	0.039	0.428	5.026**	0.20		
	GPT	-0.183	0.058	-0.269	-3.165**	0.07		

* $p < 0.05$, ** $p < 0.001$ GNT:Genel Negatif Tepkisellik; GPT:Genel Pozitif Tepkisellik; SH: standart hata

Güvenirlilik bulguları

PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçeklerinin güvenirlik analizleri sonucunda, madde-toplam puan korelasyonu negatif veya 0.20'nin altında olan madde olmadığı için ölçekten veya alt ölçeklerden çıkarılan madde olmamıştır. İç tutarlılık analizi sonuçlarında Cronbach alfa katsayıları PDTÖ-KF'nin bütünü için 0.82, PDTÖ-KF alt ölçekler için Negatif-aktivasyon 0.67, Negatif-yoğunluk 0.82, Negatif-süre 0.77, Pozitif-aktivasyon 0.60, Pozitif-yoğunluk 0.69, Pozitif-süre 0.71; bileşik ölçeklerde Genel Negatif Tepkisellik 0.89, Genel Pozitif Tepkisellik 0.84 olarak bulunmuştur (Tablo1).

İki yarım test güvenirlik analizi sonucunda ise Guttman İki Yarı Katsayısı, ölçeğin tümü için 0.83, alt ölçeklerde en düşük negatif aktivasyon 0.64, en yüksek negatif yoğunluk 0.75, bileşik ölçeklerde genel negatif tepkisellik 0.84, genel pozitif tepkisellik 0.87 olarak bulunmuştur (Tablo 3).

Tartışma

Bu çalışmada duygusal tepkiselliğin ve bileşenlerinin negatif ve pozitif duygular açısından ayrı ayrı değerlendirildiği PDTÖ-KF'nin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla yapılan doğrulayıcı faktör analizinde 4 ayrı yapı modeli sınanmıştır. Yapılan analizler sonucunda 6 faktörlü yapı modellerinin [model 3- ilişkili 6 faktörlü model (pozitif-aktivasyon, pozitif-yoğunluk, pozitif-süre, negatif-aktivasyon, negatif-yoğunluk, negatif-süre) ve model 4-üst düzey 6 faktörlü model (6 alt ölçek (pozitif-aktivasyon, pozitif-yoğunluk, pozitif-süre, negatif-aktivasyon, negatif-yoğunluk, negatif-süre) ve 2 üst düzey bileşik ölçek (genel negatif tepkisellik, genel pozitif tepkisellik)] ölçeğin yapı modeli için uygun olduğu görülmüştür. Model 1'e (tek faktörlü yapı - genel duygusal tepkisellik) ve Model 2'ye (ilişkili iki faktörlü yapı - genel pozitif tepkisellik, genel

negatif tepkisellik) ait uyum iyiliği indeksleri sonuçlarının ise elde edilen verilerle uyumlu olmadığı görülmüştür. Duyguların negatif ve pozitif olarak değerlendirildiği aynı zamanda duyguların aktivasyonu, yoğunluğu ve devam süresinin alt bileşenler olarak yer aldığı altı faktörlü modellerin ölçeğin yapı modeli için uygun olduğuna ilişkin bulguların Gross'un genişletilmiş duygu düzenleme kuramı ile uyumlu olduğu ve bu kuramsal temellerin istatistiksel açıdan desteklendiği söylenebilir. Ölçeğin orijinal çalışmasında da benzer sonuçların elde edildiği görülmektedir. Mousavi Asl ve arkadaşları (2020) tarafından PDTÖ ölçeğinde altı faktörlü üst düzey model (Model 4) ve ilişkili altı faktörlü modelin (Model 3) sınıandığı Farsça adaptasyon çalışmasında da çalışmamız ile uyumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Ölçeğin iç tutarlılık analizinde, PDTÖ-KF ölçeğinin alt ve bileşik ölçekleri için Cronbach alfa katsayılarının 0.60 ile 0.89 arasında olduğu saptanmıştır. Ayrıca ölçekte yer alan maddelerin madde toplam puan korelasyonunun pozitif ve 0.20'inin üzerinde olduğu görülmüştür ve madde eleme işlemi olmamıştır. İki yarım test güvenilirlik analizinde ise Guttman İki Yarı katsayı değerinin ölçeğin tamamı, alt ölçekler ve bileşik ölçekler için 0.64 ile 0.87 arasında olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik analizi sonucunda elde edilen değerlerin kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu belirlenmiştir.

PDTÖ-KF'nin yapısal olarak geçerliğini test etmek amacıyla yapılan ayırışma/iraksak geçerlik çalışmasında KSE alt ölçekleri ile PDTÖ-KF alt ölçekleri faktör analizi ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, psikolojik belirtiler, negatif duygusal tepkisellik ve pozitif duygusal tepkiselliğin ayrı faktörlere yüklendikleri görülmüştür. Ayırışma/iraksak geçerlikte alt ölçeklerin ilgili oldukları ölçekler ile aynı faktörlere yüklenmeleri, bu alt ölçekler arasında yüksek korelasyon olduğuna işaret etmektedir. Farklı faktörlere yüklenen alt ölçekler ise yapısal olarak ayrı olarak değerlendirilmektedir (Farrell ve Rudd 2009). Buna göre elde edilen bulgular, PDTÖ-KF'de negatif ve pozitif duygusal tepkisellik boyutlarının değerlendirildiği ölçek maddelerinin psikolojik belirtilerin değerlendirildiği ölçek maddelerinden ayrıldığını ve alt ölçeklerin de yapısal olarak birbirinden farklı olduğunu göstermektedir.

Yakınsak geçerlik kapsamında yapılan analiz sonucunda, DDGÖ-16 ile negatif duygusal tepkiselliğin değerlendirildiği PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçekleri arasında pozitif yönde; pozitif tepkiselliğin değerlendirildiği PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçekleri ile negatif yönde korelasyona sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, duygu düzenleme güçlüğü ve duygu düzenleme becerilerinin zayıf olması ile negatif duygusal tepkiselliğin artmasının ve pozitif duygusal tepkiselliğin azalmasının ilişkili olduğunu göstermektedir. DTÖ ölçeğinin ise sadece PDTÖ-KF negatif duygusal tepkiselliğin değerlendirildiği alt ve bileşik ölçekler ile korelasyon gösterdiği saptanmıştır. Buna göre DTÖ'nün sadece duygusal tepkiselliğin negatif boyutu ile ilişkili olduğu, ayrıca bu sonuçların DTÖ'de pozitif duygusal tepkiselliği ayırıcı özellikte ölçek maddelerinin olmadığı ve genel olarak negatif duygusal tepkiselliği ölçtüğü görüşünü desteklediği görülmektedir. KSE alt ölçekleri ile PDTÖ-KF alt ve bileşik ölçekleri arasındaki korelasyon sonucuna göre negatif duygusal tepkiselliğin artmasının ve pozitif duygusal tepkiselliğin azalmasının, somatizasyon, depresyon, anksiyete ve obsesif belirtilerin artması ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bu sonuçların, alanyazında yer alan çalışmalarla (Rottenberg ve Johnson 2007, Bylsma ve ark. 2008, Goldin ve ark. 2009, Bylsma ve ark. 2011, Barnhart ve ark. 2020, Boyes ve ark. 2020) uyumlu olarak duygusal tepkisellik ile psikopatoloji arasındaki ilişkiyi destekleyen bulgular olduğu söylenebilir.

Duygusal tepkisellik bileşenlerinin psikolojik belirtileri yordama düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre somatizasyonu, obsesif belirtileri ve anksiyeteyi en fazla yordayan değişkenin genel negatif tepkisellik olduğu görülmektedir. Depresyon için ise en fazla yordayan değişkenin genel pozitif tepkisellik olduğu belirlenmiştir.

Alanyazın incelendiğinde Benning ve Ait Oumeziane'nin (2017) yaptığı bir çalışmada, çalışmamızda elde edilen bulgularla uyumlu olarak düşük düzeyde pozitif duygusal tepkiselliğin depresyona yatkınlığı artırdığı saptanmıştır. Obsesif kompulsif bozukluk hastalarında negatif duygusal tepkiselliğin değerlendirildiği bir çalışmada ise, duygusal tepkisellik düzeyi ile artan kompülsiyonların pozitif yönlü korelasyon gösterdiği tespit edilmiştir (Cogle ve ark. 2013). Goldin ve arkadaşları (2009) tarafından yapılan bir başka çalışmada sosyal kaygı bozukluğu olan kişilerde negatif duygusal tepkisellik düzeyinin kontrol grubundan daha yüksek olduğu bulunmuştur. Alanyazında yer alan bu çalışmalarda (Goldin ve ark. 2009, Cogle ve ark., 2013, Benning ve Ait Oumeziane 2017) elde edilen sonuçların çalışmamızdaki bulgularla uyumlu olduğu görülmektedir.

Yapılan araştırmalarda genellikle psikolojik belirtilerin negatif duygusal tepkisellik ile ilişkisinin araştırıldığı ve buna yönelik müdahale yöntemlerinin önerildiği görülmektedir. Ancak bu çalışmalarda psikopatolojinin pozitif duygusal tepkisellik ile olan bağlantısının değerlendirme dışında tutulduğu ve dolayısıyla pozitif duygusal tepkiselliğe yönelik tedavi sürecini etkilemesi muhtemel müdahalelerin gözden kaçırıldığı görülmektedir. Bu açıdan PDTÖ-KF'de duygusal tepkiselliğin ve bileşenlerinin pozitif ve negatif olarak değerlendiriliyor olması literatüre ve araştırmalara önemli bir katkı sunmaktadır.

Duygusal tepkiselliğin değerlendirildiği ölçüm araçlarında duyguların pozitif ve negatif olarak ayrı ayrı değerlendirilmesinin önemi, psikopatoloji alanında yapılan çalışmalarla da ortaya konmaktadır (Davidson 1998, Barrett ve ark. 2001). Örneğin borderline kişilik bozukluğu olan kişilerde pozitif tepkisellik düzeyinde herhangi bir yükselme görülmezken, negatif tepkisellik düzeyinde artış olduğu tespit edilmiştir (Levine ve ark. 1997). Bipolar bozukluk hastalığı olan kişilerde ise mani döneminde negatif tepkisellik düzeyi normal seviyede kalırken, uyarılara karşı pozitif tepkiselliğin arttığı belirlenmiştir (Gruber ve ark. 2011). Ayrıca depresyon hastalarında pozitif tepkisellik düzeyinin düşük olduğuna dikkat çeken çalışmalar bulunmaktadır (Bylsma ve ark. 2008, Bylsma ve ark. 2011, Benning ve Ait Oumeziane 2017). Alanyazında yer alan bu çalışmalar (Gruber ve ark. 2011, Benning ve Ait Oumeziane 2017, Scott ve ark. 2017) psikopatolojide sadece negatif duygusal tepkiselliğin değil pozitif duygusal tepkiselliğin de önemli bir rolünün olduğuna kanıt oluşturmaktadır. Ayrıca kişilerin duygusal tepkisellik düzeyinin negatif ve pozitif duygular açısından ayrı ayrı değerlendirilmesinin, hasta için tedavi sürecini olumlu yönde etkileyebilecek terapötik müdahalelerin belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada yer alan en önemli kısıtlılık çalışmaya klinik örneklemin dahil edilmemesidir. PDTÖ-KF'nin özellikle duygusal tepkiselliğin rolünün olduğu düşünülen borderline kişilik bozukluğu (Kuo ve Linehan 2009), bipolar bozukluk (Gruber ve ark. 2011) ve depresyon (Bylsma ve ark. 2008) gibi hastalıklara sahip klinik örneklemin dahil edildiği çalışmalarda kullanılması, hastalıklara özgü duygusal tepkisellik profillerinin daha iyi incelenmesine ve müdahale yöntemlerinin geliştirilmesine olanak sağlayacaktır.

Sonuç

Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda PDTÖ-KF'nin kısa formunun Türk toplumu için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu tespit edilmiştir.

Kaynaklar

- Bachorowski JA, Braaten EB (1994) Emotional intensity: measurement and theoretical implications. *Pers Individ Diff*, 17:191–199.
- Barnhart WR, Braden AL, Jordan AK (2020) Negative and positive emotional eating uniquely interact with ease of activation, intensity, and duration of emotional reactivity to predict increased binge eating. *Appetite*, 151:104688.
- Barrett LF, Gross J, Christensen TC, Benvenuto M (2001) Knowing what you're feeling and knowing what to do about it: Mapping the relation between emotion differentiation and emotion regulation. *Cogn Emot*, 15:713–724.
- Becerra R, Campitelli G (2013) Emotional reactivity: critical analysis and proposal of a new scale. *Int J Appl Psychol*, 3:161-168.
- Becerra R, Preece D, Campitelli G, Scott-Pillow G (2019) The assessment of emotional reactivity across negative and positive emotions: development and validation of the Perth Emotional Reactivity Scale (PERS). *Assessment*, 26:867-879.
- Benning SD, Ait Oumeziane B (2017) Reduced positive emotion and underarousal are uniquely associated with subclinical depression symptoms: Evidence from psychophysiology, self-report, and symptom clusters. *Psychophysiology*, 54:1010-1030.
- Bilge Y (2020) Davranışsal İnhibisyon Sistemi ve Davranışsal Aktivasyon Sistemi Ölçeğinin Türk toplum örnekleminde psikometrik özellikleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(Suppl 1):219-234.
- Bjureskog J, Ljótsson B, Tull MT, Hedman E, Sahlin H, Lundh LG et al. (2016) Development and validation of a brief version of the Difficulties in Emotion Regulation Scale: The DERS-16. *J Psychopathol Behav Assess*, 38:284-296.
- Boyes ME, Wilmot A, Hasking PA (2020) Nonsuicidal self-injury-related differences in the experience of negative and positive emotion. *Suicide Life Threat Behav*, 50:437-448.
- Britton WB, Bootzin RR, Cousins JC, Hasler BP, Peck T, Shapiro SL (2010) The contribution of mindfulness practice to a multicomponent behavioral sleep intervention following substance abuse treatment in adolescents: a treatment-development study. *Subst Abus*, 31:86-97.
- Bylsma LM, Morris BH, Rottenberg J (2008) A meta-analysis of emotional reactivity in major depressive disorder. *Clin Psychol Rev*, 28:676-691.
- Bylsma LM, Taylor-Clift A, Rottenberg J (2011) Emotional reactivity to daily events in major and minor depression. *J Abnorm Psychol*, 120:155-167.
- Capaldi DM, Rothbart MK (1992) Development and validation of an early adolescent temperament measure. *J Early Adolesc*, 12:153-173.
- Carver CS, White TL (1994) Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: the BIS/BAS Scales. *J Pers Soc Psychol*, 67:319-333.
- Cohen J (1992) A power primer. *Psychol Bull*, 112:155-159.
- Cougle JR, Timpano KR, Sarawgi S, Smith CM, Fitch KE (2013) A multi-modal investigation of the roles of distress tolerance and emotional reactivity in obsessive-compulsive symptoms. *Anxiety Stress Coping*, 26:478-492.
- Çokluk Ö, Şekercioğlu Ç, Büyüköztürk Ş (2010) Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: Spss Ve Lisrel uygulamaları. Ankara, Pegem.
- Davidson RJ (1998) Affective style and affective disorders: perspectives from affective neuroscience. *Cogn Emot*, 12:307-330.
- Demirpence D, Putnam S (2020) Reliability and validity of the self-report version of the Early Adolescent Temperament Questionnaire - Revised (EATQ-R) Short Form in a Turkish sample. *Psych J*, 9:67-76.
- Derogatis LR (1992) The Brief Symptom Inventory-BSI administration, scoring and procedures manual-II. Baltimore MD, Clinical Psychometric Research Inc.
- Erdfelder E, Faul F, Buchner A (1996) Gpower: A general power analysis program. *Behav Res Methods Instrum Comput*, 28:1-11.
- Farrell AM, Rudd JM (2009) Factor analysis and discriminant validity: a brief review of some practical issues. Australia and New Zealand Marketing Academy Conference, 30 November - 2 December 2009. Melbourne, Australia. ANZMAC 2009 Conference Proceedings.

- Feliu-Soler A, Pascual JC, Borràs X, Portella MJ, Martín-Blanco A, Armario A et al. (2014) Effects of dialectical behaviour therapy-mindfulness training on emotional reactivity in borderline personality disorder: preliminary results. *Clin Psychol Psychother*, 21:363-370.
- Fonzo GA, Goodkind MS, Oathes DJ, Zaiko YV, Harvey M, Peng KK et al. (2017) PTSD Psychotherapy Outcome Predicted by Brain Activation During Emotional Reactivity and Regulation. *Am J Psychiatry*, 174:1163-1174.
- Goldin PR, Manber T, Hakimi S, Canli T, Gross JJ (2009) Neural bases of social anxiety disorder: emotional reactivity and cognitive regulation during social and physical threat. *Arch Gen Psychiatry*, 66:170-180.
- Gotlib IH, Jormann J (2010) Cognition and depression: current status and future directions. *Annu Rev Clin Psychol*, 6:285-312.
- Gross JJ (2002) Emotion regulation: affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology*, 39:281-291.
- Gross JJ (2015) Emotion regulation: current status and future prospects. *Psychol Inq*, 26:1-26.
- Gross JJ, Jazaieri H (2014) Emotion, emotion regulation, and psychopathology: an affective science perspective. *Clin Psychol Sci*, 2:387-401.
- Gross JJ, John OP (2003) Individual differences in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *J Pers Soc Psychol*, 85:348-362.
- Gruber J, Oveis C, Keltner D, Johnson SL (2011) A discrete emotions approach to positive emotion disturbance in depression. *Cogn Emot*, 25:40-52.
- Hooper D, Coughlan JP, Mullen MR (2008) Structural equation modelling: guidelines for determining model fit. *Electron J Bus Res Methods*, 6:53-60.
- Johnson SL, Tharp JA, Peckham AD, McMaster KJ (2016) Emotion in bipolar I disorder: implications for functional and symptom outcomes. *J Abnorm Psychol*, 125:40-52.
- Kornreich C, Foisy ML, Philippot P, Dan B, Tecco J, Noël X et al. (2003) Impaired emotional facial expression recognition in alcoholics, opiate dependence subjects, methadone maintained subjects and mixed alcohol-opiate antecedents subjects compared with normal controls. *Psychiatry Res*, 119:251-260.
- Kring AM, Bachorowski J (1999) Emotions and psychopathology. *Cogn Emot*, 13:575-599.
- Kuo JR, Linehan MM (2009) Disentangling emotion processes in borderline personality disorder: physiological and self-reported assessment of biological vulnerability, baseline intensity, and reactivity to emotionally evocative stimuli. *J Abnorm Psychol*, 118:531-544.
- Lane RD, Schwartz GE (1987) Levels of emotional awareness: a cognitive-developmental theory and its application to psychopathology. *Am J Psychiatry*, 144:133-143.
- Larsen RJ, Diener E (1987) Affect intensity as an individual difference characteristic: a review. *J Res Pers*, 21:1-39.
- Levine D, Marziali E, Hood J (1997) Emotion processing in borderline personality disorders. *J Nerv Ment Dis*, 185:240-246.
- Linehan MM (1993) *Diagnosis and treatment of mental disorders. Cognitive-behavioral treatment of borderline personality disorder*. New York, Guilford Press.
- Mauss IB, Levenson RW, McCarter L, Wilhelm FH, Gross JJ (2005) The tie that binds? Coherence among emotion experience, behavior, and physiology. *Emotion*, 5:175-190.
- McHugh RK, Kneeland ET, Edwards RR, Jamison R, Weiss RD (2020) Pain catastrophizing and distress intolerance: prediction of pain and emotional stress reactivity. *J Behav Med*, 43:623-629.
- Miklósi M, Martos T, Szabó M, Kocsis-Bogár K, Perczel Forintos D (2014) Cognitive emotion regulation and stress: a multiple mediation approach. *Transl Neurosci*, 5:64-71.
- Morgan MA, LeDoux JE (1995) Differential contribution of dorsal and medial prefrontal cortex to acquisition and extinction of conditioned fear in rats. *Behav Neurosci*, 109:681-688.
- Mousavi Asl E, Mohammadian Y, Gharraee B, Khanjani S, Pazouki A (2020) Assessment of the emotional reactivity through the positive and negative emotions: the psychometric properties of the Persian version of the Perth Emotional Reactivity Scale. *Iran J Psychiatry Behav Sci*, 14:e98057.
- Nesayan A, Hosseini B, Asadi Gandomani R (2017) The effectiveness of emotion regulation skills training on anxiety and emotional regulation strategies in adolescent students. *Practice in Clinical Psychology*, 5:263-270.
- Nock MK, Wedig MM, Holmberg EB, Hooley JM (2008) The emotion reactivity scale: development, evaluation, and relation to self-injurious thoughts and behaviors. *Behav Ther*, 39:107-116.

- Polivy J, Herman CP (2002) Causes of eating disorders. *Annu Rev Psychol*, 53:187-213.
- Preece D (2019) Measuring emotional reactivity, alexithymia, and emotion regulation as clinically relevant emotional constructs: theoretical considerations and the development of new psychometric measures. (Doctoral Thesis) Australia, Edith Cowan University.
- Preece D, Becerra R, Campitelli G (2019) Assessing emotional reactivity: psychometric properties of the Perth Emotional Reactivity Scale and the development of a short form. *J Pers Assess*, 101:589-597.
- Quirk GJ, Likhtik E, Pelletier JG, Pare D (2003) Stimulation of medial prefrontal cortex decreases the responsiveness of central amygdala output neurons. *J Neurosci*, 23:8800-8807.
- Ripper CA, Boyes ME, Clarke PJF, Hasking PA (2018) Emotional reactivity, intensity, and perseveration: independent dimensions of trait affect and associations with depression, anxiety, and stress symptoms. *Pers Individ Diff*, 121:93-99.
- Rottenberg J, Johnson SL (2007) *Emotion and psychopathology: bridging affective and clinical science*. Washington DC, APA Books.
- Scott LN, Wright AGC, Beeney JE, Lazarus SA, Pilkonis PA, Stepp SD (2017) Borderline personality disorder symptoms and aggression: A within-person process model. *J Abnorm Psychol*, 126:429-440.
- Seçer İ, Ulaş S (2020) An Investigation of the Effect of COVID-19 on OCD in youth in the context of emotional reactivity, experiential avoidance, depression and anxiety. *Int J Ment Health Addict*, doi: 10.1007/s11469-020-00322-z.
- Seçer İ (2015) Psikolojik Test Geliştirme ve Uyarlama Süreci. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Seçer İ, Halmatov S, Gençdoğan B (2013) Duygusal Tepkisellik Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: güvenirlik ve geçerlilik çalışması. *Sakarya University Journal of Education*, 3:77-89.
- Srivastava S, Tamir M, McGonigal KM, John OP, Gross JJ (2009) The social costs of emotional suppression: a prospective study of the transition to college. *J Pers Soc Psychol*, 96:883-897.
- Şahin NH, Durak A (1994) Kısa Semptom Envanteri: Türk gençleri için uyarlanması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 9:44-56.
- Şimşek ÖF (2007) Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş, Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları. Ankara, Ekinoks.
- Şişman S (2012) Davranışsal İnhibisyon Sistemi / Davranışsal Aktivasyon Sistemi Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Psikoloji Çalışmaları*, 32:1-22.
- Tabachnick BG, Fidell LS (2007) *Using Multivariate Statistics*. (5th ed.) New York, Allyn and Bacon.
- Tinsley HE, Tinsley DJ (1987) Uses of factor analysis in counseling psychology research. *J Couns Psychol*, 34: 414-424.
- Wheeler RE, Davidson RJ, Tomarken AJ (1993) Frontal brain asymmetry and emotional reactivity: a biological substrate of affective style. *Psychophysiology*, 30:82-89.
- Yiğit İ, Güzey-Yiğit M (2019) Psychometric properties of Turkish version of Difficulties in Emotion Regulation Scale-Brief Form (DERS-16). *Curr Psychol*, 38:1503-1511.

Yazarların Katkıları: Yazarlar çalışmaya önemli bir bilimsel katkı sağladıklarını ve makalenin hazırlanmasında veya gözden geçirilmesinde yardımcı olduklarını kabul etmişlerdir.

Danışman Değerlendirmesi: Dış bağımsız

Etik Onay: Araştırma için İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmıştır. Tüm katılımcılar aydınlatılmış onam vermişlerdir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Authors Contributions. Authors attest that they have made an important scientific contribution to the study and have assisted with the drafting or revising of the manuscript.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Ethical Approval: Ethical approval was obtained from İstanbul Sabahattin Zaim University Ethics Committee for the study. All participants gave informed consent.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.